

Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Tämä on Helsingin kaupungin
vammaisneuvoston hyväksymän
asiakirjan sähköinen versio.

Viite: HEL 2024-001958

Asia: Vammaisneuvoston lausunto Helsingin ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman (ILME) 2024–2029 luonnoksesta

Katupöly, ilman pienhiukkaset ja liikenne- ja rakennusmelu aiheuttavat monenlaista harmia ja terveysriskejä etenkin vammaisille ja pitkäaikaissairaille. Vammaisneuvosto kannustaa kaupunkia haittojen ennalta ehkäisyyn. Kaupungin tulee myös lisätä tiedonsaantia ilmansaasteiden ja melun vaikutuksista pitkäaikaissairaille ja vammaisille.

Vammaisneuvosto painottaa, että on erityisen merkittävää ottaa huomioon ilmansuojelun ja meluntorjunnan edistämisessä haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden näkökulma. On hyvä, että Helsinki esittää konkreettisia toimenpiteitä, joilla ilmansuojelua ja meluntorjuntaa edistytään määrätietoisesti erilaisilla toimenpiteillä.

Vammaisneuvosto pitää hyvänä tietopohjaista lähestymistapaa. On välttämätöntä lisätä eri viranomaisten, asiantuntijoiden ja sidosryhmien tietoisuutta ja tietopohjaa ilmansaasteiden ja melun vaikutuksista pitkäaikaissairaille ja vammaisille kaupunkilaisille. Oleellista on nostaa esiin tekijöitä, joista koostuu terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä millaisia vaikutuksia niillä on haavoittuvassa asemassa olevien ja herkkien ryhmien fyysiselle ja psyykkiselle hyvinvoinnille.

Katujen ja kulkuväylien kunnossapito on Suomessa erittäin haasteellista. Kunnossapitoa rasittavat talvikautena liukkaus ja keväällä katupöly. Vammaisneuvosto pitää oleellisena, että katujen asianmukaista kunnossapitoa tarkastellaan myös erityisryhmien kannalta.

Huonosti hiekoitetut kadut vaikeuttavat talvella liikkumista ja jokapäiväisten asioiden hoitamista sekä kapeuttavat ihmisen elämänpiiriä. Liukastumiset aiheuttavat mittavia kustannuksia kansantaloudelle. Katujen riittävästä hiekoittamisesta tulee huolehtia. Kaupungin tulee tehdä yhteistyötä myös yksityisten kiinteistönomistajien kanssa katujen kunnossapidossa.

Vammaisneuvoston näkemyksen mukaan kadut pitää pestä ja hiekoitus poistaa keväisin mahdollisimman varhain. Tämä on elintärkeää muun muassa hengityselinsairaiden ja erilaisista allergioista kärsivien kaupunkilaisten kannalta. Pienhiukkaset ja pölyävät kadut ovat näille ryhmille jokavuotinen iso harmi, joka vaikuttaa voimakkaasti elämänlaatuun ja sairauksien hallintaan. Liukkaiden

olosuhteiden vähentämiseen tulee hakea myös hiekoitusta korvaavia muotoja erityisesti jalkakäytävillä ja suojateille.

Kannatamme sitä, että EU:n ilmanlaadun standardit säädetään yhtäläisiksi Maailman terveysjärjestö WHO:n vuoden 2021 suosittelujen ilmanlaatu-standardien kanssa. On hyvä, että Helsingin kaupunki valmistautuu nykyistä huomattavasti tiukempien raja-arvojen maailmaan jo nyt selvittämällä ilmastonmuutoksen vaikutuksia katujen kunnossapitoon ja katupölyn torjuntaan.

Huomio lausuntoluonnoksessa on kunnossapidon toimenpiteissä, mutta ilmanlaadun huomioon ottaminen on myös (kaupunki)suunnittelussa tärkeää. Katu- ja kaavasunnittelussa on vältettävä kapeiden katukuilujen synnyttämistä, jotta voidaan ehkäistä paikallisesti ilmanlaadun huononemista ja lämpösaarekeilmiön syntyä. On otettava huomioon hyvää ilmanlaatua tukevien toimien monialaisuus, kuten esimerkiksi tarvittavat viherratkaisut. Lisäksi tarvitaan edelleen kevyen liikenteen väylien lisärakentamista.

Vammaisneuvosto haluaa nostaa esiin suunnitelmaluonnoksessa mainitun pääväylien pölyntorjunnan kehittämisen. Neuvosto pitää kannatettavana ehkäiseviä toimenpiteitä ilmeisen pölyisellä Hämeenlinnan väylällä. Myös liikennemäärien ja yksityisautoilun vähentämiseen tulisi kiinnittää jatkossa nykyistä enemmän huomiota.

Vammaisneuvosto nostaa muutamia meluntorjuntaan liittyviä näkökulmia. Erityisesti rakennustyömaiden melun vähentäminen helpottaa näkövammaisten kaupunkilaisten liikkumista. Melun vähentäminen helpottaa myös useita muita henkilöryhmiä, joilla on erilaisia aistivammoja. On kannatettavaa, että ajonopeuksia on tarkoitus laskea. Melusaasteen vähenemisen lisäksi se helpottaa erityisesti näkövammaisten ihmisten liikkumista ja reagointia liikenteeseen.

Liikennesuunnittelussa tulisi ottaa huomioon, miten hiljaiset sähköbussit ja raitiovaunut ovat riski näkövammaisten kaupunkilaisten liikkumisturvallisuudelle etenkin silloin, jos muu liikenteen melu ei hiljene samassa suhteessa. On myös tärkeä huolehtia riittävästä varoitusäänistä.

Vammaisneuvosto kiittää mahdollisuudesta saada esittää näkemyksensä Helsingin uudesta Ilmansuojelu- ja meluntorjuntasuunnitelman vuosille 2024–2029 luonnoksesta. Vammaisneuvosto toivoo, että vammaisneuvostoa sekä vammais- ja pitkäaikaissairaiden järjestöjä osallistetaan myös jatkotyöskentelyssä.

Helsingin vammaisneuvosto

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja

Sari Sepponen
varapuheenjohtaja